

Jegyzetek

Napsütésben

Az antológiák, szöveggyűjtemények – és persze a lexikonok örök végzete: a terjedelmi kötöttség és az alkalmazott alapelvek, szerkesztői szempontok „megvédhetetlensége”. Ilyen jellegű köteteket szerkeszteni egyszerre hálás és hálátlan feladat. Már publikált „megérett” alkotásokból élénk, színes csokrot kötni, ez a dolog könnyebik része, a jó írások közül a legjobbakat, a célnak leginkább megfelelőeket kiválasztani: valójában itt kezdődik a gond.

A jubileumi évfordulók tiszteletére Nógrád megyében született kiadványok között találkozzunk a Napsütésben című irodalmi antológiával. A Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának kiadványát Erdős István szerkesztette. Milyen szerkesztői elv szerint válogatott vajon a felszabadult Nógrád megye 25 évének irodalmából?

A felszabadulással nemzeti történelmünk kegyetlen, tragikus szakasza ért véget és a fejlődés egyszerre ívelt a mélyből az akkor még nem is sejtett magasságok felé. Történelmi mércével mérve nem sok idő telt még el szabad hazában, de az elmúlt két és fél évtized az „örökölt jusshoz” alig mérhető változásokat hozott. Varga Lajos Salgótarján című verse – mint e gondolat frappáns kifejezője – került a kötet élére: „...A nap 24 órából/ 48 óra lett/ a hónap/ év értékű lett/ s az évek/ évszázadokat léptek/ a házak megemelték beton karjaikat és széttolták a hegyet...”

E verset 21 szerző 30 alkotása követi még. Az írások nem magáról a felszabadulásról szólnak, hanem arról, ami a felszabadulás óta, ennek közvetlen vagy közvetett következményeként az országban, és szűkebb hazánkban, megyénkben történt: örömekről és gondokról, nemes célokról és megtorpanásokról, sikerekről és kudarcokról. Az alkotások nemcsak műfajilag és az írói eszközök tekintetében különböznek egymástól, hanem abban is, hogy olykor ellentmondó érzéseket, gondolatokat tárnak fel. A munkáshétköznapok sokszínű hangulatát a megváltozott tájon új világot teremtő ember életigenlése, a komor küzdelmeken is felülkerekedő remény teszi eszmeileg egyértelművé.

Az antológia sajátos megyei jellegét az egyedi szituációk adják, a tájegységi jelleg a szereplők – a Godó Bálintok, a Kukely Dánielek, a Koleszárók, a Szekeresek, a Veronénik – jelleméből, magatartásából fakad. A falu villamosítása, a bányászors másfél évtizede, az „elárvult” gyermekek állami neveltetése éppúgy témája az írásoknak, mint az ezerarcú palóc vidék, vagy éppen a „gyapjas tél” után napsütést, „kitárulkozást” hozó tavasz.

A kötetben Nógrádból származó – de jelenleg nem itt élő – írók, költők – köztük Gerey Endre, Jobbágy Károly, Polgár István, Vihar Béla – vallanak a szülőföldről, elszakíthatatlan szálakkal kötődő érzelmeikről, bizonyítják, hogy számukra ez a táj nemcsak a gyermekkor idézője, hanem ma is gazdagon bugyogó forrást jelent. De szép számmal helyt kapnak e válogatásban a megyében élő, szárnyukat bontogató, erejüket egyre ígéretesebben próbálgató tehetséges alkotók is.

Az írások közül sok, elsőként a Palócföld hasábjain látott napvilágot. A címadó elbeszélést Várszegi György írta.

Az antológia értékét növelik a színvonalas illusztrációk, amelyeket rangos nógrádi képzőművészek – többek között Czinke Ferenc, Lóránt János, id. Szabó István – készítettek. A művészeti szerkesztésért Kerekes László dicsérhető. Kár az átlagosnál nagyobb számban előforduló sajtóhibákért.

A Napsütésben mély eszmei tartalmával és reprezentatív kiállításával méltó az ünnepi alkalomhoz, amely életre hívta és jogosan tarthat számot széles körű érdeklődésre.

cs. b.